

**Museum
Catharijne
Convent**

Visie Architectuur, vormgeving en ruimtelijke ordening

**Planvorming verbouwing en herinrichting
September 2021**

Inhoud

1. Doel en scope van dit document	5
2. Vier kwaliteiten van het kloostergebouw	6
3. De kern	8
3.1 Oprechtheid in architectuur	8
Oprechtheid van de gebouwen	
Oprechtheid van de materialen	
3.2 Stilte in architectuur	12
Stilte in vorm	
Stilte in materialiteit	
3.3 Zorg in architectuur	15
Zorg voor de collectie	
Zorg voor de gebouwen	
Zorg voor de bezoekers	
Zorg voor de omgeving	
4. De toepassing in renovatie en nieuwbouw	21
4.1 Een ruimtelijk concept	21
4.2 Architectonische vormgevings- en technische principes	30
4.3 Materiaalprincipes	37
4.4 Ruimtelijke principes vormtaal	37
4.5 Inrichting van het gebouw	37
5. De toepassing in de collectiepresentatie	43
5.1 Beeld van de collectie	43
5.2 Presentatie in de tentoonstellingsruimtes	43
5.3 Presentatie in de collectiepresentatie	43
5.4 Presentatieprincipes collectiepresentatie	44
Bijlage	48

Luchtfoto Museum Catharijneconvent

1. Doel en scope van dit document

Voor u ligt een integrale visie op architectuur, vormgeving en ruimtelijke ordening voor de planvorming van de verbouwing en herinrichting van Museum Catharijneconvent, het rijksmuseum voor christelijke kunst en cultuur. Met deze visie wil het museum waarborgen dat de bezoekers na de verbouwing en herinrichting eenheid in vorm en inhoud ervaren door het hele gebouw. Dit levert meerwaarde op in de beleving en zorgt dat de vele verhalen die het museum herbergt gefaciliteerd worden door een passende architectonische en vormgegeven context.

De visie heeft als doel architecten, interieurontwerpers, tentoonstellingsvormgevers, grafische vormgevers en andere adviseurs te briefen. Tegelijk dient deze visie als houvast voor alle teams binnen het museum voor verder uitwerking in komende fases. De uitgangspunten, ondersteund met afbeeldingen, moeten concreet genoeg zijn om richting te geven, maar tegelijk zo algemeen dat ze geen specifieke vorm of te gebruiken materiaal voorschrijven. Ze stellen kaders waarbinnen het creatieve proces vrij baan krijgt. Ze kunnen zo bijdragen aan het genereren van oplossingen die passen bij de ambitie van het museum voor de nieuwbouw, renovatie en herinrichting. Dit moet bijdragen aan een kwalitatief hoogstaande uitvoering.

In deze visie wordt gesproken over verschillende gebouwdelen rondom het eeuwenoude kloostercomplex dat letterlijk centraal staat in het museum. Voor een goed begrip van de samenhang van alle gebouwdelen en de mogelijkheden voor de toekomst wordt aangeraden de luchtfoto in de bijlage te bekijken. Deze visie moet gezien worden in samenhang met de andere documenten die zijn opgesteld voor de verbouwing en herinrichting, met name de visie bezoekersbeleving. Op diverse plekken in dit document wordt hiernaar verwezen. Met uitzondering van de visie bezoekersbeleving (die al in de selectiefase wordt meegestuurd) worden deze visies in de gunningsfase verstrekt. De hoofdlijnen uit alle visies zijn omschreven in het ambitedocument.

Het museum wil in samenwerking met het ontwerpteam het gebouw in al zijn gelaagdheid een nieuw leven geven. Aan het eigen karakter van de gebouwdelen moet waardevolle nieuwe architectuur worden toegevoegd. Op die manier kan het gebouw als nooit tevoren functioneren en een passende omgeving zijn voor alle activiteiten die het museum voor zijn bezoekers ontplooit.

Voor goed begrip van onze doelgroepen raden we aan eerst de visie bezoekersbeleving te lezen.

2. Vier kwaliteiten van het kloostergebouw

Het kloostergebouw heeft een speciale status voor het museum. Dit deel van het museumgebouw ligt dan ook ten grondslag aan deze visie. Niet alleen vormt het kloostergebouw de basis van de geschiedenis van Museum Catharijneconvent, het belichaamt ook een kernwaarde waarvoor dit specifieke complex en het klooster als fenomeen door de eeuwen heen heeft gestaan: zorg. Hoewel deze functie inmiddels veel breder is geworden en minder letterlijk wordt genomen dan in het verleden, weerspiegelt het woord zorg nog altijd de belangrijke functie die het museum heeft en raakt het nog steeds de kern.

We onderscheiden en bewaken vier kwaliteiten van het kloostergebouw (het huidige museum) en de kloosterkerk (de huidige Catharinakathedraal); twee gebouwen die oorspronkelijk als eenheid bedoeld waren. De kwaliteiten zijn fundamenteel voor hun eigenheid en karakter en na de verbouwing moeten deze optimaal zichtbaar en voelbaar zijn voor alle bezoekers.

Ensemble klooster en kathedraal

Klooster en kloosterkerk horen van oudsher bij elkaar en zijn ook vandaag de dag, ondanks de verschillende functies, niet los van elkaar te zien. Hun bestemmingen zijn in de loop van de eeuwen veelvuldig veranderd en liepen bovendien niet altijd parallel. Daardoor lopen ze architectonisch sterk uiteen. De herinrichting van het klooster moet ervoor zorgen dat beide gebouwen weer als een geheel gezien en ervaren worden door de bezoeker.

Open en gesloten

Het klooster en de kloosterkerk bieden elk op hun eigen wijze afzondering van het straatgewoel en het dagelijkse leven. De architectuur van beide gebouwen geeft een gevoel van geslotenheid en geborgenheid en juist daardoor ruimte aan andere ervaringen. In de kloosterkerk gebeurt dat door de gotische, omhoog gerichte sacrale ruimte. De architectuur voert hier de blik naar de hemel. De kloostergangen begrenzen de buitenruimte van de pandhof. Hier gaat het om de ontmoeting van binnen- en buitenruimte, het contrast tussen gesloten en open en de fysieke en gevoelde ruimte die dat geeft.

Ervaring van de opeenvolgende ruimtes

De onderscheiden ruimtebelevingen van de kloosterkerk enerzijds en het klooster met de pandhof anderzijds, zijn samen essentieel voor de beleving van het kloostercomplex als geheel. In de kloostergangen is de rondgang rond de pandhof fundamenteel voor de ruimtelijke beleving. De verbouwing en herinrichting moet ervoor zorgen dat de rondgang weer door de kerk heen voert en zo door de bezoekers ervaren kunnen worden.

Historische gelaagdheid

Elk willekeurig historisch gebouw heeft 'jaarringen'. Dat zijn bijvoorbeeld de fysieke sporen en lagen van verbouwingen, herstel na schade, of esthetische en praktische aanpassingen. Deze zijn onderdeel van de biografie van een historisch gebouw. De architectuur en de vormgeving van de herinrichting van het klooster moeten ervoor zorgen dat de bezoeker de biografie van dit complex kan zien. Zo wordt de historische gelaagdheid voelbaar.

In het bouwhistorisch onderzoek (Karel Emmens) wordt de bouwgeschiedenis van het klooster beschreven. Het volledige onderzoek wordt in de gunningsfase verstrekt.

3. De kern

Openheid en aandacht. Dit zijn de kernwaarden waarvoor het museum heeft gekozen. Ze dienen als uitgangspunt voor alle facetten van het museumbeleid 2021-2024, waaronder de verbouwing en herinrichting. Uit deze kernwoorden zijn de uitgangspunten te herleiden voor de vormgevings- en architectuuraspecten. Openheid vergt een open houding zonder vooroordelen. Aandacht vraagt om interesse, betrokkenheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor je omgeving. Voor een goede toepasbaarheid van deze kernwaarden binnen de architectuur en vormgeving hertalen we deze begrippen in: Stille in architectuur: deze kwaliteit is voorwaardelijk voor openheid Zorg: een synoniem voor het begrip aandacht, maar dan sterk inhoudelijk verbondenheid met het kloostercomplex (zie pagina 6 en 7). Oprechtheid wordt hier als kernwaarde aan toegevoegd.

3.1 Oprechtheid in architectuur

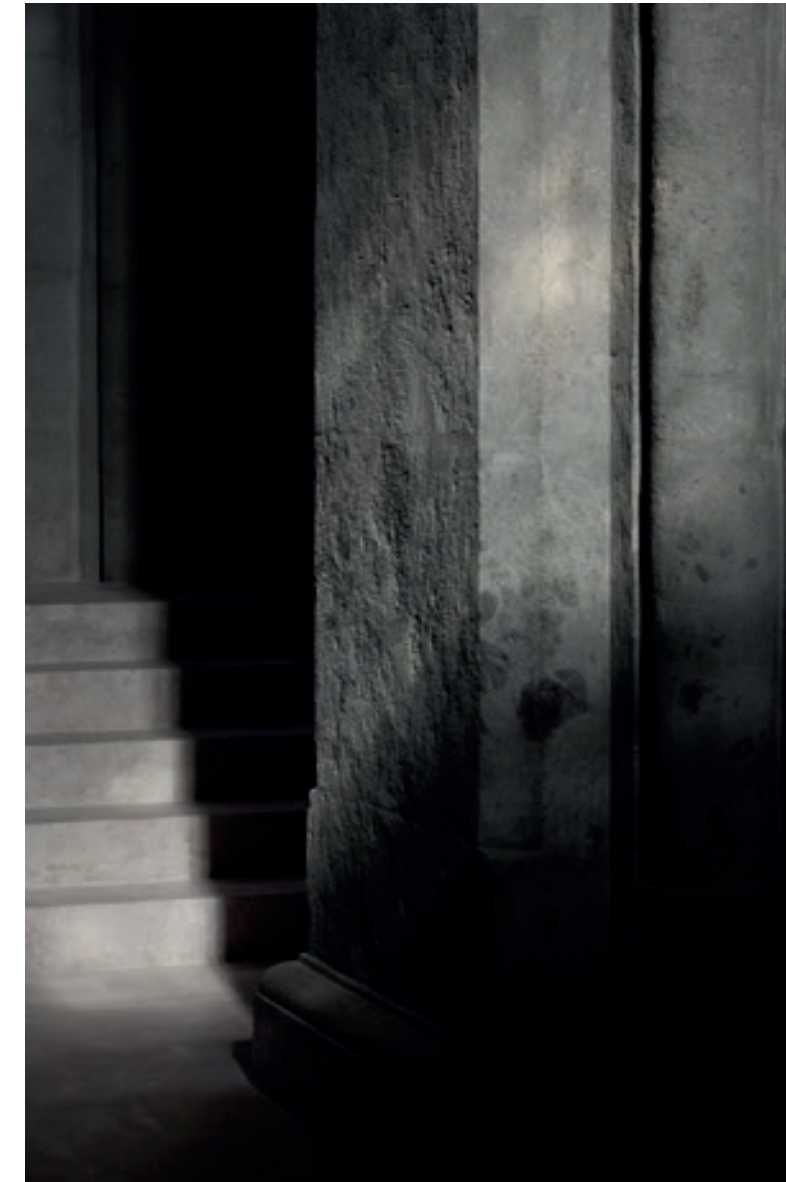
Openheid en aandacht gaan over de interesse om te ontdekken, om open te staan voor wat zich aandient. Het betekent eerlijkheid, afwezigheid van opsmuk, oprechtheid, in welke zin dan ook. Oprechtheid is daarom een belangrijk ijkpunt, dat op verschillende manieren terugkomt.

Oprechtheid van de gebouwen

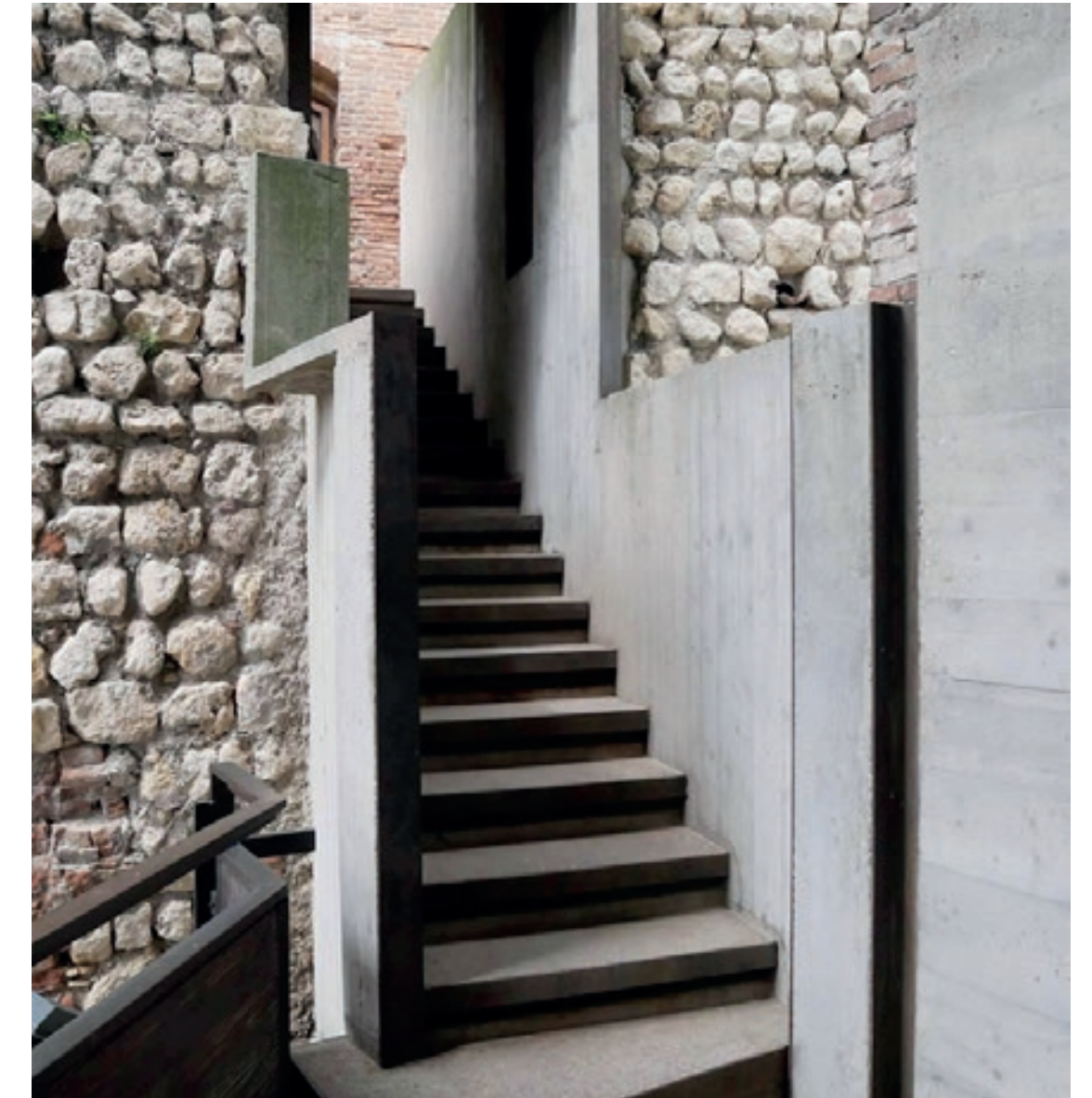
De verschillende bouwelementen van het gebouwencomplex vertellen ieder hun eigen geschiedenis. Veel van de aanpassingen hebben door de eeuwen heen tot principiële veranderingen geleid. Het is de cruciale taak van de architect en de interieurvormgever om deze geschiedenis te onderzoeken en deze verhalen terug te vinden. Daarbij kan er voor gekozen worden om onderdelen terug te brengen naar hun oorspronkelijke staat of om aanpassingen uit een latere periode te handhaven als die een interessante eigen authenticiteit met zich meebrengen. Het museum zoekt niet naar historiserende aanpassingen, maar naar de expressie van de lange geschiedenis van ieder bouwelement.

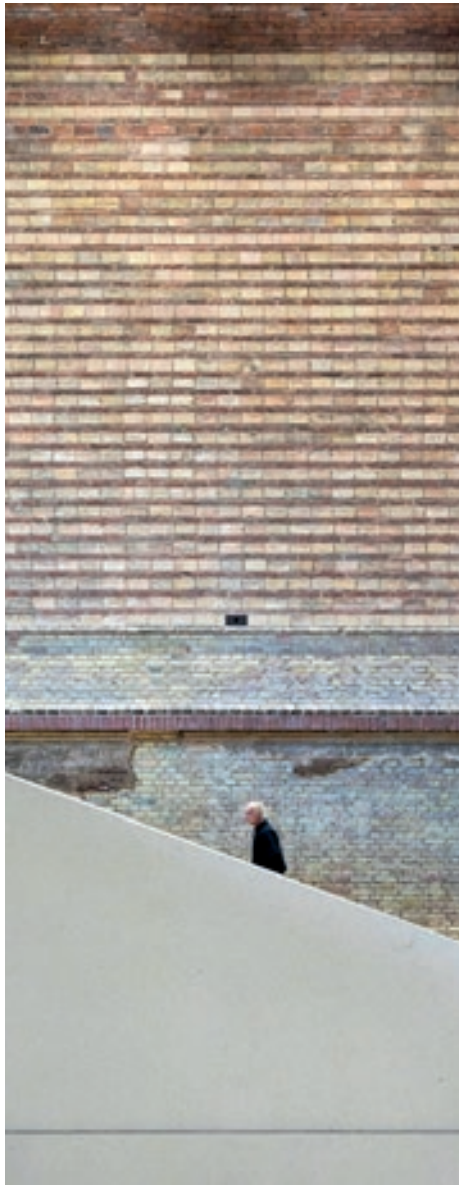

Voorbeeld van een succesvol renovatieproject, Castelvecchio Museum, Verona, Carlo Scarpa

Voorbeelden van oprechtheid van materialen, waarbij gebouwen gestript zijn voor hergebruik: Benedictijner abdij, Pannonhalma, John Pawson (links); Castelvecchio Museum, Verona, Carlo Scarpa (rechts)

Voorbeelden van materialen die oprechtheid uitstralen: Museum Kolumba, Keulen, Peter Zumthor (links); Neues Museum, Berlijn, David Chipperfield (midden); Atelier Bardill, Scharans, Valerio Olgiati (rechts boven); Il Fondaco dei Tedeschi, Venetië, Ippolito Pestellini Laparelli | OMA (rechts onder)

Voorbeelden van oprechtheid van materialen, waarbij gebouwen gestript zijn voor hergebruik: Palazzo Grassi en Punto della Dogana, Venetië, Tadao Ando.

Oprechtheid van de materialen

Hoewel de geschiedenis van de gebouwen door aanpassingen op sommige plekken niet meer zichtbaar is, heeft deze specifieke bouwmethoden en materiaalprincipes gekend. Zo vormt het kloostergebouw een helder carré rond een kloostertuin, opgetrokken in baksteen met heldere en imposante houtframe (dak)constructies, met eenvoudige raamdetails en gekalkte muren. Het grachtenpand brengt juist een neoclassicistische stijl tot uitdrukking, met een combinatie van gestucte en bakstenen façaden en houten trap- en plafondelementen met tijdgebonden details. Wat deze tijdsbeelden gemeen hebben is de verwerking van materialen op hun eigen wijze, in een eigen ambacht met erkenning van de materiële eigenschappen. Elke restauratie en nieuwbouw vraagt erkenning van deze oprechte benadering, om aanpassing aan het bouwdeel waarin gewerkt wordt. Dat houdt in dat ook in de nieuwe bouwdelen de eigen tijd tot uitdrukking moet komen.

3.2. Stilte in architectuur

Het museum functioneert als een open ruimte, een plek met mogelijkheden voor dialoog en verscheidenheid. Religieuze kunst- en cultuurhistorische thema's worden benaderd vanuit een open en meervoudig perspectief. Voor bezoekers moet er voldoende tijd zijn om zich te verdiepen en stil te staan bij voorwerpen en verhalen. Ze kunnen zich zo een beter beeld vormen van de wijze waarop het christendom onze samenleving beïnvloedt. Het museum moet na de verbouwing in een gebouw gehuisvest zijn dat een breed scala aan programmering, bezoekers en (veranderende) werkomstandigheden kan herbergen. Het museum is zowel een ruimte voor levendigheid en ontmoeting, als een plek van schoonheid en reflectie.

Voor de architectuur en vormgeving is stilte in architectuur een uitgangspunt. Dit houdt in het respecteren van de eigenheid van het gebouw en zijn materialen, van zijn zeggingskracht. Dit bepaalt de vormgeving en de materialisering. Deze moet een belangrijke bijdrage leveren aan de algehele ervaring van de bezoeker. Dit vraagt een houding zonder dominant vormgeversego, een houding die bezoekers niet dwingt. Een dergelijke stilte in architectuur geeft bezoekers de vrijheid om zichzelf te zijn. Ze kunnen even stil staan bij voorwerpen en verhalen, kunnen tijd nemen voor zelfreflectie, of geïnspireerd raken door een enerverende of vrolijke ontmoeting met andere

bezoekers. Stilte in architectuur is geen opgelegde conditie, maar is juist architectuur als een open canvas, waar alle activiteiten die zich aandienen kunnen plaatsvinden. Stilte in architectuur creëert bij uitstek vrijheid om de meest uiteenlopende activiteiten te accommoderen, voor individuele bezoekers of groepen van alle leeftijden.

Stilte in vorm

Rustig, ingetogen, maar niet saai. Stilte in architectuur heeft wel degelijk een vormtaal. Deze kan voor iedere vormgever anders zijn, maar in de basis is deze vormtaal een ingenieuze combinatie van begrip voor ruimte, aandacht voor details en oprecht gebruik van materiaal. Stilte in architectuur en vormgeving kan versterkt worden door herhaling van details, identiek of als variatie op een thema. Zo ontstaat er eenheid en balans door het hele gebouw.

Stilte in materialiteit

Ieder materiaal heeft zijn eigenaardigheden. Goed gebruik van materiaal erkent deze eigenaardigheden en gebruikt ze in hun voordeel voor het oplossen van vormgevingsvraagstukken. Zonder letterlijk terug te grijpen naar oude vormmentalities, kunnen we veel leren van pre-industriële ambachtelijke methodes voor efficiënt en harmonieus gebruik van natuurlijke materialen, bijvoorbeeld van schrijnwerkers, wevers en steenhouwers.

Voorbeelden van stilte in architectuur: Saint-Jacques de la Lande, Rennes, Álvaro Siza (links); Woonhuis in Guadalajara, Mexico, Estudio Macías Peredo (rechts)

Kloostergebouw van Museum Catharijneconvent gezien vanaf het binnenplein

3.3 Zorg in architectuur

Als we de eeuwenoude geschiedenis en functies van het klooster-complex van het museum doorlopen, is 'zorg' een rode draad. Vanaf de oprichting hebben de gebouwen ten dienste gestaan van zorg voor de burgers van Utrecht. Al voordat de karmelieten het gebied in 1468 toegewezen kregen, bood het terrein huisvesting voor een van de vele gasthuizen die Utrecht rijk was, een plek waar minderbedeelden warmte en eten konden vinden. Dit door de karmelieten grondig aangepaste en uitgebreide Sint-Agatha gasthuis werd in 1530 gerevalueerd tot zorgcentrum voor zieken en behoeftigen. Dat gebeurde toen de orde der johannieten, met als patrones Sint-Catharina, de percelen overnam en er het Sint-Catharina convent en gasthuis vestigden. Het Catharijneconvent bleef de functie van gasthuis voor zieken en behoeftigen vervullen ondanks de vele religieuze en maatschappelijke veranderingen in de zestiende en zeventiende eeuw. In 1636 kreeg het de functie van Academisch Ziekenhuis van de nieuw opgerichte Universiteit van Utrecht.

Deze functie behield het tot de vroege negentiende eeuw. Maar zelfs nadat het convent de taak als gasthuis voor zieken en behoeftigen verloren had, veranderde de zorgfunctie enkel van doelgroep toen het dienst ging doen als onderkomen voor lagere militairen. En hoewel het convent deze militaire functie behield tot diep in de twintigste eeuw, gebruikte de gemeente Utrecht al vanaf het einde van de negentiende eeuw wederom vele delen van het gebouw om minderbedeelden onder te brengen en te verzorgen. De overgang naar een museale functie, in de jaren zeventig van de vorige eeuw, en in het bijzonder de vestiging van Museum Catharijneconvent en haar zorg voor het christelijke erfgoed in Nederland, heeft dit thema niet wezenlijk veranderd.

Zorg voor de collectie

Museum Catharijneconvent is rentmeester van de grootste en meest waardevolle collectie christelijk erfgoed in Nederland. Als enig museum in Europa beheert het erfgoed van alle christelijke denominaties onder één dak. Onderdelen van de collectie hebben internationale waarde en betekenis. Het museum draagt zorg voor het overdragen van deze waardevolle en unieke verzameling aan volgende generaties. Het museum beheert en behoudt deze collectie zorgvuldig. Collectievorming en onderzoek zijn een kerntaak. Het museum richt tentoonstellingen in die de collectie contextualiseren. Het draagt zorg voor informatie-overdracht die inclusief is, een open blik stimuleert en bezoekers in beweging zet. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op wat de collectie betekent voor de visie op architectuur en vormgeving.

Zorg voor de gebouwen

Het museum wil zijn historisch gelaagde en betekenisvolle gebouwen-complex goed beheren. Dit stelt eisen aan de architectuur van renovatie en nieuwbouw. Het gebouwencomplex moet geschikt zijn voor de snelle technologische, en vooral digitale ontwikkelingen van de komende decennia. Toevoegingen aan het gebouw mogen hierbij geen belemmering vormen of een al na korte tijd onbruikbare investering blijken. Ook mag het geen lappendeken van provisorische ingrepen worden. Hetzelfde geldt voor de vormgeving. Hoewel vormgeving in de huidige tijd minder sterk aan trends onderhevig is – de nadruk ligt meer bij digitale ontwikkelingen – zoekt het museum een vormgeeftaal die tijdloos is. Een taal die over een aantal decennia nog steeds aanspreekt en functioneel is, die op mooie wijze de tand des tijds doorstaat met duurzame materialen. Het museum wil in onze eigen tijd, middels een passende architectuur en vormtaal, een waardige nieuwe laag toevoegen aan de rijke gelaagdheid van het gebouwencomplex.

Zorg voor de bezoekers

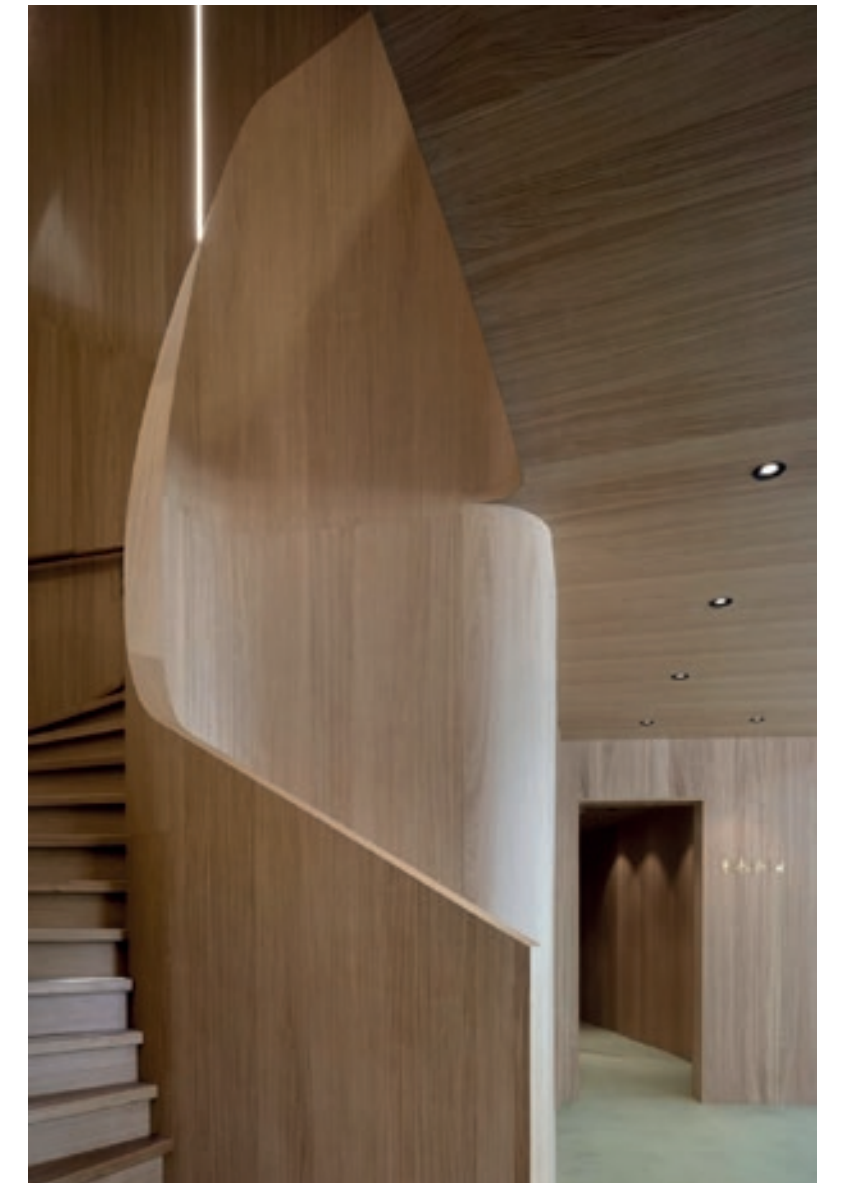
In de visie bezoekersbeleving wordt ingegaan op de bezoekersbeleving van het museum. In hoofdstuk 4 van de voorliggende visie wordt ingegaan op de ruimtelijke vertaling van de zorg en aandacht voor de bezoekers. Als dit goed wordt gedaan leidt dit ertoe dat bezoekers het museum als een aangename en veilige plek ervaren, net als de vele bezoekers door de eeuwen heen. Tactiele ervaring, stilte in architectuur en goede detaillering zijn aspecten die deze zorg en aandacht communiceren. Zij brengen een natuurlijke logica in de lay-out van de gebouwen en daarmee in het gebruik ervan door de bezoeker.

Zorg voor de omgeving

Of het nu gaat om het nieuwe gebouw, de manier waarop gecommuniceerd wordt met bezoekers of om de aankleding van het museumcafé en het menu, het museum wil zorg voor de omgeving duidelijk tot uitdrukking brengen. Dit houdt ook in dat de architect in de renovatie en de nieuwbouw innovatieve vormgeving, detaillering en materialisering toepast, die zo weinig mogelijk impact heeft op natuur en leefomgeving. De door het museum te kiezen architect moet gebruik maken van de technologie op het gebied van energieverbruik, verlichting en onderhoud. Ook moet er in de architectuur een mooie samenhang te zien zijn met onze natuurlijke omgeving. Dit kan tot uitdrukking komen in een harmonieus samenspel van natuur en nieuwbouw. Zie voor een concrete doorvertaling ook de visie duurzaamheid en rentmeesterschap.

Zorg voor de aarde

In steeds sterkere mate wordt zorg voor de aarde ervaren als een teken van betrokkenheid met het welzijn van ons allemaal. Niet alleen zorg voor vegetatie, maar ook voor natuurlijke elementen als licht en wind en het zuinig omgaan met onze *resources*. De verbouwing biedt een mogelijkheid dergelijke natuurlijke elementen te integreren in het ontwerp en daarmee te tonen dat er specifieke zorg is besteed aan het heilzaam omgaan met de biotoop waar ook wijzelf een onderdeel van zijn. Denk bijvoorbeeld aan een innovatieve nieuwbouw. Natuurlijke elementen en vegetatie kunnen bijdragen aan de koeling en isolatie van het gebouw. De integratie van architectuur en natuur toont betrokkenheid en aandacht van het museum en is bovendien een belangrijk onderdeel van de belevingswaarde van de bezoeker.

Voorbeelden van eenheid in materiaal die stilte oplevert in vormgeving en architectuur: Gana Art Park, Seoul, Toshiko Horiuchi MacAdam (links); Park Paviljoen, Nationale Park De Hoge Veluwe, Job Floris (monadnock) en Willem Hein Schenk (De Zwarte Hond) (rechts)

Voorbeelden van natuurlijke oplossingen en detaillering vanuit de eigenschappen van het materiaal: Museum Kolumba, Keulen, Peter Zumthor (links); Saint-Jacques de la Lande, Rennes, Álvaro Siza (rechtsboven); Castelvecchio Museum, Verona, Carlo Scarpa (rechts onder)

Details kloostergebouw Museum Catharijneconvent.

Museum Catharijneconvent, gebouwdeel klooster, Pandhof (links); gebouwdeel grachtenpand, voorgevel (rechts)

4. De toepassing in renovatie en nieuwbouw

4.1 Een ruimtelijk concept

Het museum vindt het van essentieel belang dat de bezoeker een heldere relatie ervaart tussen het gebouw en de activiteiten. Omwille van het gevoel dat alles passend is en kwaliteit heeft, is een helder ontwikkeld ruimtelijk concept essentieel. Dit ruimtelijk concept geeft de bezoeker de gelegenheid om op ontdekkingstocht te gaan en zich voortdurend te verwonderen, terwijl de weg terug of naar het einde van de routing nooit uit het oog verdwijnt. Te allen tijde voelt een bezoeker waar hij of zij zich bevindt. Het museum wil de architect en interieurontwerpers zo veel mogelijk informatie aanreiken om dit ruimtelijk concept al in het eerste stadium te ontwikkelen. Het is een cruciaal onderdeel van het succes van de renovatie en nieuwbouw. Dit hoofdstuk behandelt activiteiten die op de verschillende gebouwdelen betrekking hebben en reikt vervolgens principes voor architectuur en vormgeving aan.

In het toekomstige museumcomplex zijn drie ruimtelijke hoofdclusters aan te wijzen die samen de kernactiviteiten van het museum vormen:

- De collectiepresentatie en het onderzoekscentrum (al vastgekleit in het kloostergebouw)
- De tijdelijke tentoonstellingsruimtes (we denken dat het grachtenpand hier de beste plek voor is)
- De ruimtes voor evenementen en een gastvrije ontvangst, waaronder het entreegebied, het museumcafé en de museumwinkel (wij denken dat deze het beste in nieuwbouw kunnen worden ondergebracht)

Er zijn vier bouwdelen te onderscheiden

- Het kloostergebouw
- Het grachtenpand
- Het auditoriumgebouw
- De nieuwbouw

In de bijlage is een bovenaanzicht van het museum toegevoegd met een overzicht van de huidige functies en mogelijk toekomstige functies, inclusief aandachtspunten. Voor een goed begrip van het vervolg is het aan te raden hier eerst naar te kijken.

Kloostergebouw

Het eerste bouwdeel is het kloostergebouw. Dit oudste gebouw van het complex heeft twee U-vormige bouwlagen met nog enkele ruimten op kelderniveau en een imposante kapconstructie. Het gebouw vertelt zijn eigen verhaal, dat ook aan de bezoeker duidelijk moet worden. Dit maakt dat het museum de collectiepresentatie wil onderbrengen in het kloostergebouw (zie ook hoofdstuk 5). Het museum kan hierdoor de verhalen van de collectie en van de historisch gelaagde verhalen van het kloostergebouw en van het klooster als fenomeen optimaal vertellen. Ook de naastgelegen Catharinakathedraal (geen eigendom van het museum) is onderdeel van dit verhaal. Het museum ziet dan ook graag een fysieke verbinding met de kathedraal. Van de architect wordt verwacht dat hij hiervoor een passende oplossing ontwerpt. De architectuur en de 'kloostersfeer' versterken de beleving en scheppen meerwaarde. Onderzocht wordt, of het nieuwe onderzoekscentrum bij de collectiepresentatie in het kloostergebouw kan komen. De kap is momenteel in gebruik als opslag en technische ruimte. Gezien de goede staat van de installaties houden we dat graag zo.

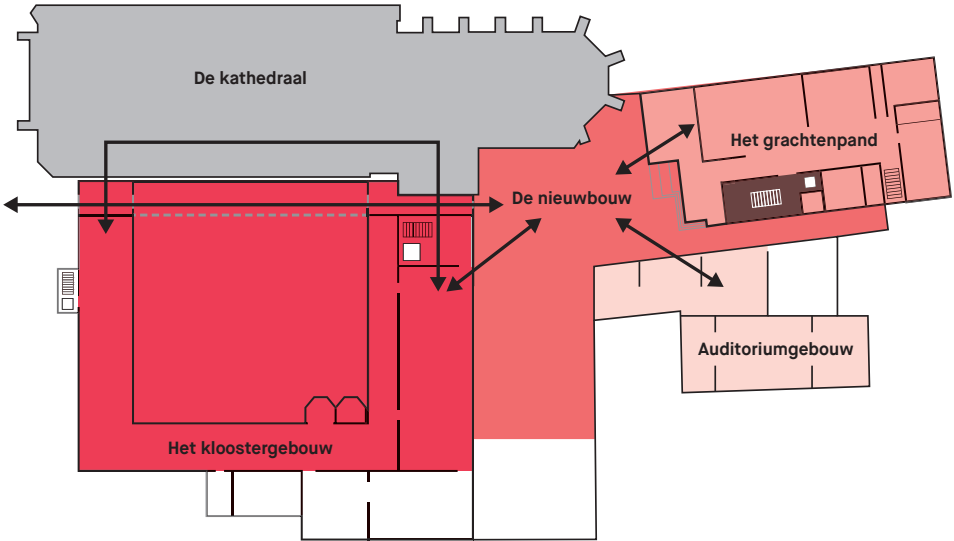
¹ Het museum heeft een uitvoerig bouwhistorisch onderzoek laten uitvoeren door Karel Emmens. Eenzelfde onderzoek is beschikbaar over het Grachtenpand. Beide onderzoeken worden in de gunningsfase beschikbaar gesteld.

Het grachtenpand

Het tweede bouwdeel is het grachtenpand met monumentale status aan de Nieuwegracht; dit stamt uit de 17e en 18e eeuw. Door grondige verbouwingen is niet veel van de originele indeling en detaillering bewaard gebleven, met uitzondering van de delen aan de kant van de nieuwegracht. Hoewel het ook uitdagingen met zich meebrengt (denk bijvoorbeeld aan kunsttransport vanaf de Lange Nieuwstraat), acht het museum het mogelijk om van het grachtenpand een tentoonstellingspaviljoen te maken, rekeninghoudend met de monumentale delen. Het pand wordt in dat geval zo ingericht dat een serie ruime zalen de basis vormt voor de wisselende tentoonstellingen. Deze ruimtes, verdeeld over twee verdiepingen, dienen flexibel te zijn in hun opzet, om zo de vrijheid te bieden aan wisselende ruimtebehoeftes binnen de programmering van grotere en kleinere tentoonstellingen. Zie voor meer informatie de visie tentoonstellingspaviljoen.

Auditoriumgebouw en stratenmakershuisje

Het derde bouwdeel grenst aan de binnenplaats en omvat onder andere het auditoriumgebouw waarin zich ook depots en techniekruimtes bevinden die niet voor publiek toegankelijk zijn. Een eigentijdse serre functioneert als foyer van het auditorium en als vergaderruimte en staat in verbinding met het zogenaamde stratenmakershuisje. Dat wordt gebruikt als personeelskantine en vergaderruimte. Het auditoriumgebouw en het stratenmakershuisje kunnen desgewenst een andere functie krijgen, als hun huidige functies elders ondergebracht kunnen worden. De gebouwen zijn negentiende en vroeg twintigste-eeuws. De interieurs zijn in de loop van de tijd volledig vernieuwd.

Vlekkensplan denkrichting verdeling functies en bouwdeelen (boven);
aanzicht museumingang aan de Lange Nieuwstraat (onder).

Een denkrichting

Ieder bouwdeel vertelt het verhaal van zijn eigen geschiedenis. Door de kernactiviteiten steeds aan een van de drie bouwdeelen toe te kennen, ontstaat een heldere relatie tussen gebouwen en activiteiten. In deze benadering vindt de historische collectie haar ziel in het historische kloostergebouw; het door de eeuwen heen sterk aangepaste grachtenpand, met monumentale delen met name aan de kant van de Nieuwegracht, kan een enfilade van vertrekken huisvesten die een neutrale achtergrond vormen voor uiteenlopende tentoonstellingen, in combinatie met de kantoren op de hogere verdiepingen. De nieuwbouw huisvest alle functies die gerelateerd zijn aan onze eigen tijd, zoals een gastvrije ontvangst en persoonlijk contact met de bezoekers in het entreegebied, het museumcafé en de museumwinkel alsook plekken voor activiteiten en evenementen.

Aanzicht museum en herkenbaarheid aan de straatkant

Een uitdaging is verbetering van de zichtbaarheid van het museum aan de Lange Nieuwstraat, de publieksingang van het museum. De huidige, visueel gesloten gevel is geen uitnodigende ingang en bovendien moet de bezoeker vaak naar de toegangsdeur zoeken. Ook zorgt de naastgelegen ingang van de kathedraal (de voormalige kloosterkerk) voor verwarring bij de museumbezoeker. Dit moet in de architectonische visie en met de verbouwing worden opgelost. Dit kan mogelijk door een bouwvolume toe te voegen dat als entreegebouw fungeert, of op een heel andere manier. Een belangrijke factor hierbij is dat het voorplein geen eigendom is van het museum, maar van de gemeente.

Voorbeeld van een aanpassing en toevoeging aan een historisch gebouwencomplex in een eigentijdse taal: De Blokhuispoort, Leeuwarden, TWA Architecten.

Voorbeeld van Museu Municipal Abade Pedrosa, Santo Tirso, Álvaro Siza en Eduardo Souto de Moura.

Voorbeeld van nieuwbouw die zich in een eigentijds architecturaal idioom verhoudt tot een historisch gebouw: Prada Foundation, Milaan, Rem Koolhaas (OMA)

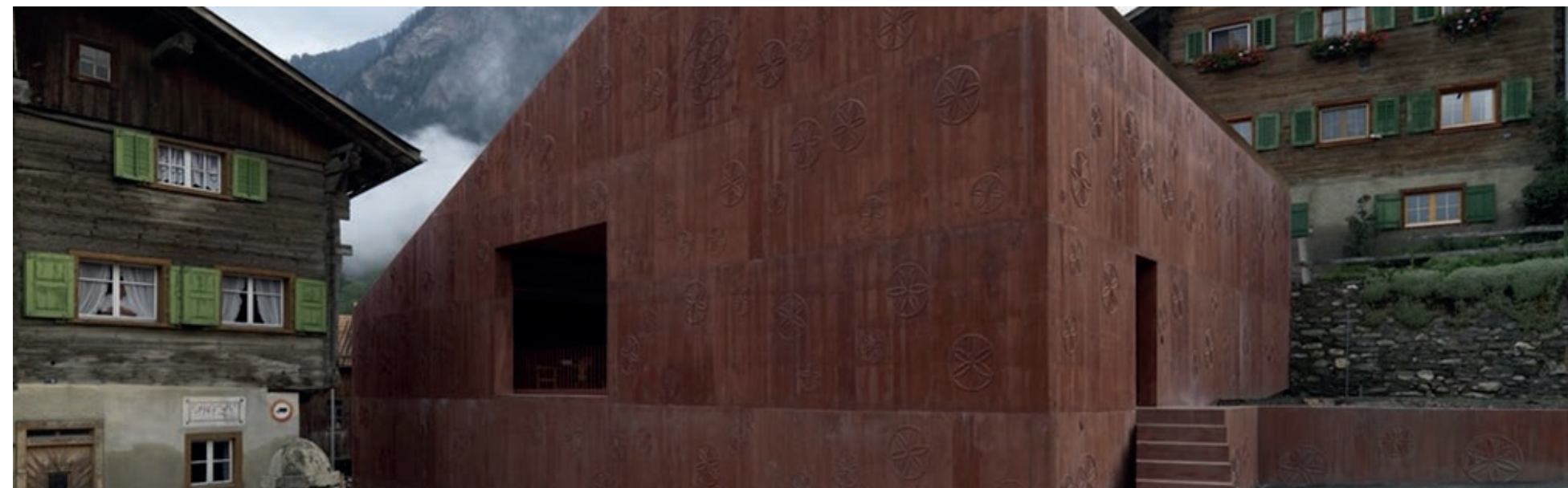
Toegevoegd element in een eigentijdse taal aan een historisch gebouw: Parlement van het Kanton Graubünden, Chur, Valerio Olgiati

De nieuwbouw en haar eigenheid

Een vierde, nog niet bestaand bouwdeel is de nieuwbouw. Nieuwbouw, evenals aanpassingen aan die bestaande bouwdeelen waar geen sprake meer is van een historische authenticiteit, voegen een eigenstandige kwaliteit toe aan het gebouwencomplex. Hun eigentijdse architecturale en vormgeefidroom moet weliswaar aansluiten op de historische gebouwen, maar vormt, naast het kloostergebouw, het grachtenpand en het auditoriumgebouw, een nieuw, vierde element van het gebouwencomplex. Het nieuw te realiseren bouwvolume of de toe te voegen bouwvolumes dragen hun eigen functie uit in hun architectonische vormtaal. In de keuze van de architect en de vormgevers zal expliciet gekeken worden naar de creativiteit in taal en oplossingen die zij hebben gerealiseerd in eerdere projecten. Nieuwbouw zou op verschillende locaties een plek kunnen krijgen (zie ook de bijlage). In alle gevallen ziet het museum de nieuwbouw als een verbindende factor. De optie van het bebouwen van het binnenplein wordt hierbij apart uitgelicht, omdat dit een bijkomend voordeel geeft. Door het overdekt verbinden van het kloostercomplex met het grachtenpand hoeft de bestaande ondergrondse passage (de Catharinazaal) niet gehandhaafd te worden voor de bezoekerscirculatie. Dit is een duidelijke wens van het museum, omdat deze ondergrondse verbinding momenteel een desoriënterend element in de routing is.

Voorbeeld van nieuwbouw die zich verhoudt tot historische gebouwen: Prada Foundation, Milaan, Rem Koolhaas (OMA).

Voorbeelden van nieuwbouw die zich verhoudt tot historische gebouwen: Landesmuseum Zürich, Christ & Gantenbein, (boven); Atelier Bardill, Scharans, Valerio Olgiati (onder)

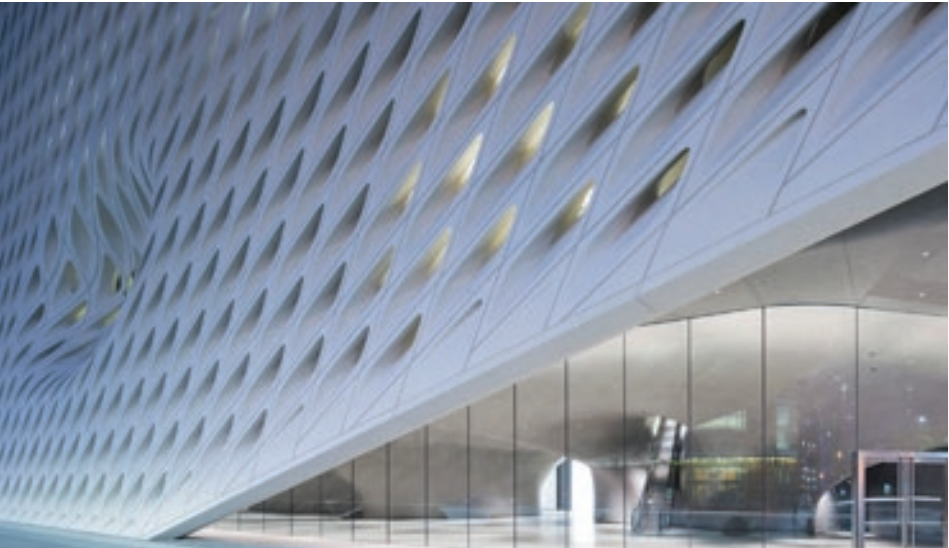
Drie delen: één museum

Hoewel de vier bouwdelen allemaal zichzelf mogen zijn, moeten ze voelen als familie van elkaar. De historische bouwdelen met hun lange, rijke en diverse geschiedenis vormen de basis voor het maken van de nieuwe aanpassingen en toevoegingen. Die toevoegingen zijn daarom verbonden met zowel het kloostergebouw als het grachtenpand. In het kloostergebouw en het grachtenpand worden recente lagen die het zicht ontnemen op de diepere historische gelaagdheid van het gebouw, zoveel mogelijk (binnen de financiële mogelijkheden), afgepeld. Dit afpellen levert een beter leesbaar en historisch rijker gebouw op. De oplossingen voor architectuur en interieur respecteren en belichten op deze manier de geschiedenis vanuit een oprechte benadering van ieder gebouw, zoals eerder omschreven. Op deze manier zullen de verschillende geschiedenislagen van het gebouwencomplex bepalend zijn in de algehele herinrichting.

4.2 Architectonische vormgevings- en technische principes

Er worden een aantal bouwprincipes uitgelicht die centraal staan bij de renovatie en nieuwbouw van het gebouwencomplex.

- **Licht:** natuurlijk licht is een belangrijk element in de te ontwikkelen architectuur en vormgeving. Licht kan vele vormen aannemen, van een uitbundige en overvloedige aanwezigheid in bepaalde publieksruimten tot vormen die subtiele accenten leggen in het tentoonstellingsparcours en andere publieksruimten. Bepalend is ook dat natuurlijk licht energieverbruik vermindert. Ook aan kunstlicht dient specifiek aandacht gegeven te worden in de keuze van de juiste energie-efficiënte verlichting. Belangrijk is ook bij het gebruik van LED dat de meest natuurlijke kleurkwaliteit (2700 kelvin of lager) toegepast wordt en dat voldaan wordt aan de museale eisen voor kunstlicht.

Voorbeelden van gebruik van natuurlijk licht in architectuur en vormgeving: Broad Museum Los Angeles, Liz Diller voor Diller Scofidio + Renfro

Voorbeelden van gebruik van natuurlijk licht in architectuur en vormgeving: Teshima Art Museum, Teshima, Ryue Nishizawa en Rei Naito (links boven); Islamic Religious and Cultural Centre, Ljubljana, Bevk Perović (links onder), Woonhuis in Brione sopra Minusio, Wespi de Meuron Romeo (rechts)

Voorbeelden van eigentijdse nieuwbouwvolumes: Broad Museum Los Angeles, Liz Diller voor Diller Scofidio + Renfro (links); Museum de Lakenhal, Leiden, Happel Cornelisse Verhoeven Architecten en Julian Harrap (rechts)

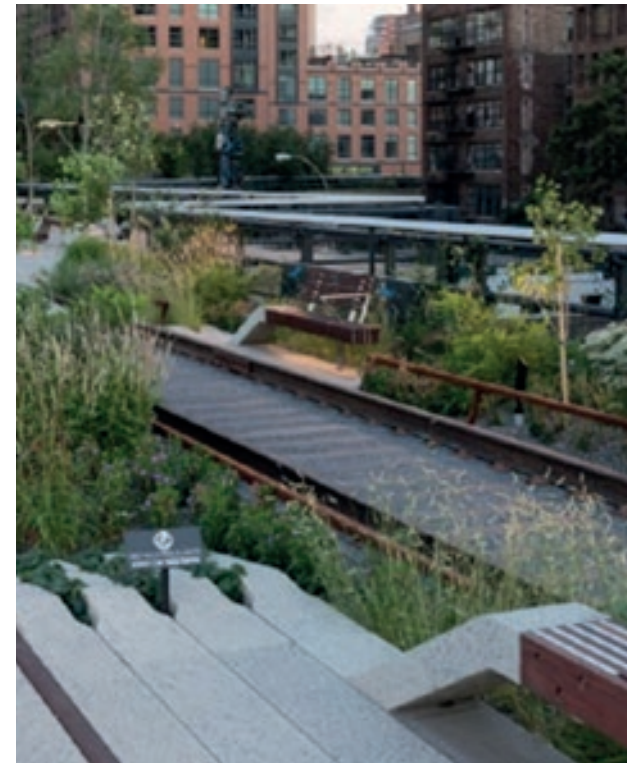

Voorbeeld van eigentijdse monumentaliteit die past bij bestaande architectuur en van intieme elementen waar de bezoeker tot rust kan komen: Benedictijner abdij, Pannonhalma, John Pawson

- **Natuur:** zorg heeft historisch een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van het gebouwencomplex. Dat wil het museum doorzetten met een optimale integratie van de natuurlijke en de bebouwde omgeving, om zo een bijdrage te leveren aan het herstel van een goede biodiversiteit. Gestreefd wordt naar innovatieve en spraakmakende oplossingen voor het combineren van deze elementen bij de renovatie en de nieuwbouw.
- **Duurzaamheid van het milieu:** in het verlengde van het vorige punt is het streven om binnen de renovatie en nieuwbouw tot optimale oplossingen te komen voor het reduceren of elimineren van de effecten van het nieuwe gebouwencomplex op het milieu en onze leefomgeving, om zo te voldoen aan de door de Nederlandse overheid beoogde reductie van 50% van CO2 waarden (peildatum 1998) in 2030. Zie ook de visie duurzaamheid en rentmeesterschap.
- **Akoestiek:** belangrijk binnen deze visie is een zorgvuldige benadering van ruimte en materiaalgebruik om tot een optimaal akoestisch klimaat te komen. Belangrijk is dat per ruimte een akoestiek plan onderdeel van het ontwerp is. Zie hiervoor ook de visie toegankelijkheid.

Voorbeelden van eigenschappen die passen bij het klooster (links) en bij het grachtenpand (rechts): Museum de Lakenhal, Leiden, Happel Cornelisse Verhoeven Architecten en Julian Harrap

Voorbeelden van het samengaan van gebouw en natuur: Ruïnetuin, Berlijn, Tanja Linke (links boven); Museum Insel Hombroich, Neuss, Erwin Heerich (midden boven); Highline Project, New York, Diller Scofidio en Piet Oudolf (links onder); The Window House, Kuala Lumpur, Formzero Studio (midden onder); Museum Kolumba, Keulen, Peter Zumthor (recht)

Voorbeelden van optimale integratie van oude en nieuwe architectuur: Il Fondaco dei Tedeschi, Venetië, Ippolito Pestellini Laparelli | OMA (links); Neues Museum, Berlin, David Chipperfield (rechts)

4.3 Materiaalprincipes

Het museum wil met de verbouwing tot een harmonieuze materialisering tussen oude en nieuw toe te voegen materialen komen. De natuurlijke materialen van het klooster – bijvoorbeeld bakstenen, kloostermoppen, glas, hout, stucwerk, kalk en leisteen – worden verrijkt door het gebruik van moderne milieuveilige materialen. In de keuze van deze nieuwe materialen vraagt het museum de architect en vormgevers de kernbegrippen oprechtheid, stilte in architectuur en zorg door te zetten, zowel in de duurzaamheid van deze nieuwe materialen als in de verwerking en detaillering. Zonder leidend te zijn in de nieuwe materiaalkeuze, gelden er enkele materiaalprincipes:

- De materialisering heeft een minimale impact op het milieu en de leefomgeving;
- De materialisering zorgt voor een verrijking van de ervaring van het gebouwencomplex;
- Om aan te sluiten bij de materialisering van de bestaande gebouwen, worden zoveel mogelijk natuurlijke en pure materialen gebruikt;
- Om de bezoeker zich thuis te laten voelen is de aangename tactiliteit van de nieuw te kiezen materialen van groot belang;
- De materiaalkeuze moet een rijk patina kunnen opleveren, zodat het gebouw de komende decennia mooi kan verouderen en waardig blijft;
- De materiaalkeuze moet eenvoudig onderhoud mogelijk maken.

4.4 Ruimtelijke principes vormtaal

Het museum doet geen uitspraken over de vormtaal van de renovatie en nieuwbouw. Met de keuze van de architect en de interieurontwerper wordt het pad gekozen voor de ontwikkeling van die taal. De architect krijgt de vrijheid om tot nieuwe, innovatieve oplossingen te komen. Deze vormgeefoplossingen moeten steeds bijdragen aan de oriëntatie van de bezoeker in het complex en de bezoeker helpen de weg te vinden. De vrijheid voor de architect en de interieurontwerper vereist een bewezen en overtuigende ervaring

en eigenheid in het omgaan met het samenbrengen van nieuwbouw en historische bebouwing met een dominant karakter. Het levert een heldere, natuurlijke en eigentijdse stap op in de gelaagde historische ontwikkeling van het gebouwencomplex.

Binnen de vrijheid van de architect en interieurontwerper zijn enkele ruimtelijke principes van belang:

- De vormtaal moet respectvol omgaan met de bestaande gebouwen;
- Het uiteindelijke complex moet zowel een monumentaliteit hebben die past bij de bestaande architectuur als intieme elementen bieden waar de bezoeker zichzelf kan vinden;
- De vormtaal moet onderscheidend zijn en architectonische visie dragen zonder tijdsbepaald te zijn;
- In de vormtaal moeten de oplossingen te herkennen zijn voor duurzaam gebouwgebruik, zoals natuurlijke ventilatie, daglichttoetreding en materialisering. Uiteraard binnen de museale randvoorwaarden;
- Bij de ontwikkeling van de architectuur en vormgeving wordt rekening gehouden met de richtlijnen zoals verwoord in de visie toegankelijkheid.

4.5 Inrichting van het gebouw

Het museumgebouw is het huis van onze rijke collectie. Die moet overal in het gebouw optimaal tot haar recht komen, in zowel het historische kloostergebouw als in de nieuwe tentoonstellingsruimtes (zie ook hoofdstuk 5). Alle interieurelementen in de publiekstoegankelijke ruimtes zijn onderdeel van de vormtaal die voor de gehele renovatie en nieuwbouw geldt en vormen zo een herkenbare eenheid met de architectuur. De inrichting is altijd passend, comfortabel en voelt gastvrij voor de bezoekers waarvoor een ruimte bedoeld is. Wie deze bezoekers zijn is omschreven in de visie bezoekersbeleving.

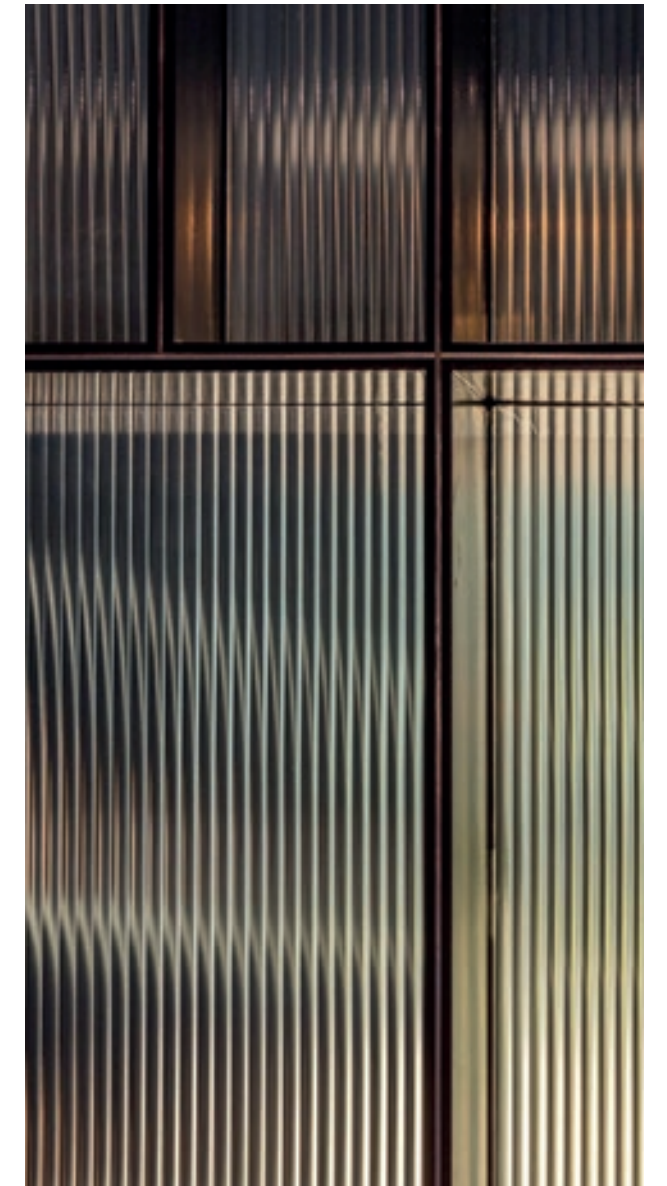
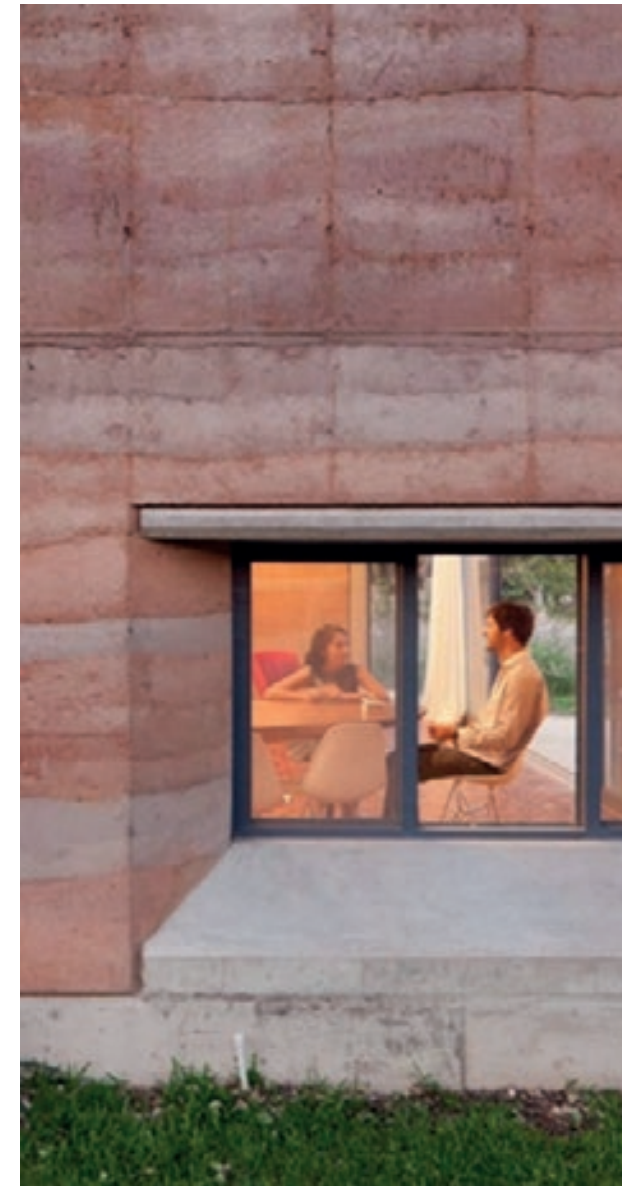
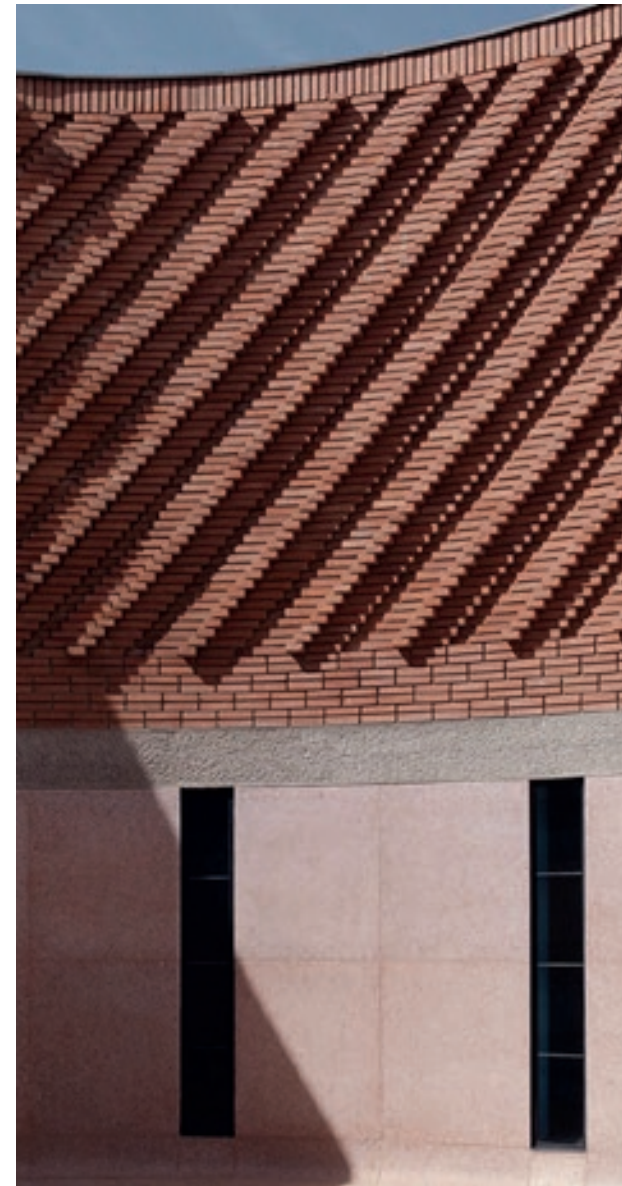
Voorbeelden van optimale integratie van oude en nieuwe architectuur: Benedictijner abdij, Pannonhalma, John Pawson (links); Museum de Lakenhal, Leiden, Happel Cornelisse Verhoeven Architecten en Julian Harrap (rechts)

Voorbeeld van stilte in architectuur die vrijheid creëert om de meest uiteenlopende activiteiten te accommoderen, het museumgebouw als een plek voor levendigheid en ontmoeting, schoonheid en reflectie: MuseumLab van het Children's Museum, Pittsburgh (USA), KoningEizenberg Architecture.

Voorbeelden van gebruik van eerlijke, natuurlijke en pure materialen: met natuurlijk pigment gekleurd beton, Valerio Olgiati; hout, Álvaro Siza; natuursteen (van links naar rechts)

Voorbeelden van gebruik van natuurlijke, pure en eerlijke materialen: metselwerk, Musée Yves Saint Laurent, Marrakesh, Christophe Martin (links); wanden van gestampte aarde, Ajijic woonhuis, Lago de Chapala, Mexico, Tatiana Bilbao (midden); handgemaakt glas en metaalwerk (rechts)

Voorbeelden van gebruik van natuurlijke, pure en eerlijke materialen: beton, Concrete Jungle (concept), Victoria Chuchupalova.

5. De toepassing in de collectiepresentatie

Omdat de architectuur en vormgeving de collectie van het museum optimaal tot zijn recht moeten laten komen wordt in dit hoofdstuk kort stilgestaan bij deze collectie en de presentatieprincipes.

5.1 Beeld van de collectie

Het museum beheert de belangrijkste collectie kunst- en cultuurhistorisch erfgoed van het christendom in Nederland en heeft nationale en internationale betekenis. De collectie bestaat uit acht kerncollecties, van de middeleeuwen tot aan eigentijdse kunst en omvat kunst- en cultuurhistorische objecten en immaterieel erfgoed als herinneringsverhalen. Daarbinnen zijn belangrijke en onderscheidende deelcollecties, die veelal ook internationaal van grote betekenis zijn: middeleeuwse beeldhouwkunst, religieuze handschriften, textilia, schilderkunst en edelsmeedkunst.

De collecties zijn naast hun kwaliteit ook onderscheidend door hun onderlinge samenhang. Deze wordt langs thematische lijnen gepresenteerd, onderzocht en voortdurend met nieuwe aanwinsten verrijkt. De focus ligt op meerstemmigheid, de koppeling van de betekenissen van de historische collecties met actuele vraagstukken en de impact van kunstwerken en hun schoonheid. Daarbij kijken we vanuit onze specifieke collectie ook naar de internationale context en naar andere religies en levensbeschouwingen. Zie voor een indruk van de collectie het collectieplan 2021-2024, de online collectiedatabase en www.catharijneconvent.nl/tentoonstellingen/altijd-te-zien/.

5.2 Presentatie in de tentoonstellingsruimtes

De tijdelijke tentoonstellingen worden gehouden in nieuw te ontwerpen ruimtes. Hierbij is de eigen collectie het uitgangspunt, aangevuld met (inter)nationale bruiklenen. De vormtaal van tijdelijke tentoonstellingen houdt zich aan de basisprincipes en kernwoorden van deze visie, maar mag verder losser staan van deze visie. De vormgeving kan per tentoonstelling verschillen al naar gelang de aard van het onderwerp. Zie voor verder verdieping op dit punt de visie tentoonstellingspaviljoen.

5.3 Presentatie in de collectiepresentatie

De collectiepresentatie is van groot belang voor het museum. Zij weerspiegelt de aard en de betekenis van de museumcollectie. Ook verhoudt dit verhaal zich tot het kloostergebouw; zowel de geschiedenis van dit specifieke klooster, als de bredere betekenis van het klooster als fenomeen. Het museum wil na de herinrichting minder objecten dan in de huidige presentatie tonen, maar met meer betekenis, met meer esthetische impact en meer ruimte voor de verbeelding. De collectiepresentatie laat de topstukken optimaal tot hun recht komen. Zie voor verdere verdieping ook de visie collectiepresentatie.

5.4 Presentatieprincipes collectiepresentatie

- In de vormgeving van de collectiepresentatie streeft het museum naar een directe relatie tussen vorm en materialisering van de inrichting en de architectuur.
- De algemene criteria voor vormtaal en materialisering in de inrichting van de collectiepresentatie zijn gelijk aan die voor de architectuur en inrichting van de andere ruimten. Dit vereist dat in een vroeg stadium het tentoonstellingsontwerp collectiepresentatie wordt afgestemd met deze principes en bij voorkeur in samenspraak met de architect en interieurontwerper. Doel is dat de architectuur en de collectiepresentatie een harmonieus geheel vormen.
- Er wordt naar gestreefd om een aantal historische objecten in de collectiepresentatie in hun oorspronkelijke ruimtelijke positie te tonen om de bezoekers, in het bijzonder de vele schoolgroepen die de collectiepresentatie bezoeken, het bedoelde perspectief van die werken te laten ervaren en zo hun bedoelde impact beter te voelen.
- De historische architectuur is een betekenisvolle *backdrop* voor de collectie. Er is in alles sprake van een duidelijke en heldere eigen taal, waarbij de presentatievorm een secundaire rol inneemt wanneer het aankomt op vormgeving. De inrichting van de collectiepresentatie richt de aandacht altijd op de collectie.
- Een duidelijke en genereuze lay-out, waar grootschaligheid afgewisseld wordt met intieme presentatie van objecten, in lijn met de schaal en betekenis van de objecten zelf. De bezoeker moet het gevoel vasthouden in vrijheid en met ruimte een eigen weg te kunnen vinden door de collectiepresentatie. Tegelijkertijd moet er rekening mee worden gehouden dat de collectiepresentatie vooral door (school)groepen bezocht zal worden.
- Een vormgeving die eventueel gewenste aanpassingen aan de opstelling toelaat zonder grootse aanpassingen aan de lay-out en inrichting. Het museum pleit voor een verdekte modulariteit en flexibiliteit van museumwanden en wandvitruines om zo materiaal en arbeid te besparen.
- De collectiepresentatie heeft een interessante wisselwerking tussen natuurlijk- en kunstlicht, waarbij beide op ingenieuze wijze zo opgenomen zijn in de vormgeving dat zij geen verstorende factor zijn in de opstelling.
- Materiaalgebruik, gebaseerd op de drie kernwoorden oprechtheid, stilte en zorg. Hierin ziet het museum graag de volgende drie principes terug in materiaalkeuze:
 - o Oprecht materiaal dat met zorg is ontstaan en behandeld (duurzame houtbouw, emissie neutrale metalen, composiet materialen van gerecycled restmateriaal).
 - o Stilte in de tactiele waarden van de gekozen oppervlaktematerialen en in de detaillering, die helder, en daar waar zichtbaar, interessant en puur is in haar uitwerking. De tactiliteit en lichtvangende kwaliteit van de muuroppervlakken in de tentoonstellingszalen van het klooster versterken de materialiteit van de kunstwerken.
 - o Zorg in de uitvoering, het gebruik van de meest geavanceerde technieken en producten als het aankomt op energieefficiëntie, kwaliteit van de afwerking en detaillering.
- Een genereuze integratie van rustplekken, zitbankjes, koven en doorzichten om de bezoeker op elk moment de gelegenheid te geven een pauze in te lassen in de ontdekkingsstocht die hij of zij maakt.
- Audiovisuele middelen zijn geïntegreerd in het ontwerp en uitgekozen op kwaliteit, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid.

Voorbeelden van inrichting die er op is gericht de aandacht te vestigen op de collectie, Castelvecchio Museum, Verona, Carlo Scarpa (links); Rijksmuseum, Amsterdam, Jean-Michel Wilmotte (rechts).

Voorbeeld van inrichting die erop is gericht de aandacht te vestigen op de collectie: Rijksmuseum, Amsterdam, Jean-Michel Wilmotte.

Voorbeeld van inrichting die erop is gericht de aandacht te vestigen op de collectie: Neues Museum, Berlin, David Chipperfield

Bijlage

Weergegeven zijn de huidige functies, de opties voor het toekomstige museum en de aandachtspunten. De weergegeven vierkante meter zijn globaal. Het bruto vloeroppervlak is groter dan de in dit document genoemde aantal vierkante meters.

1: Catharinakathedraal

- De kathedraal is in religieus gebruik.
- De kathedraal is geen eigendom van het museum.
- Het museum werkt nauw samen met de kathedraal.
- Concerten, evenementen en openingen van het museum vinden regelmatig plaats in de kathedraal.

Toekomstige museum

- Het museum heeft de wens om een fysieke en inhoudelijke koppeling te maken tussen het kloostercomplex (collectiepresentatie) en de kathedraal.
- De mogelijkheid moet blijven bestaan om bepaalde evenementen in de kathedraal te laten plaatsvinden, maar het museum wil hier niet van afhankelijk zijn.
- Mogelijke ingrepen mogen toekomstplannen van de kathedraal en het museum niet in de weg staan.

Aandachtspunten

- De kathedraal is in religieus gebruik (bisschopskerk) en daardoor niet altijd open voor museumbezoek.
- De kathedraal heeft een monumentale status.
- Alles met betrekking tot de kathedraal moet in overleg met en na goedkeuring van de eigenaren van de kathedraal plaatsvinden.

2: Kloostercomplex

- Op dit moment
- De collectiepresentatie (begane grond en ondergronds).
 - Tijdelijke tentoonstellingen (eerste verdieping).
 - Klimaat- en techniekinstallaties (op zolder en in de kelder).
 - Opslag en bibliotheekdepot (zolder).

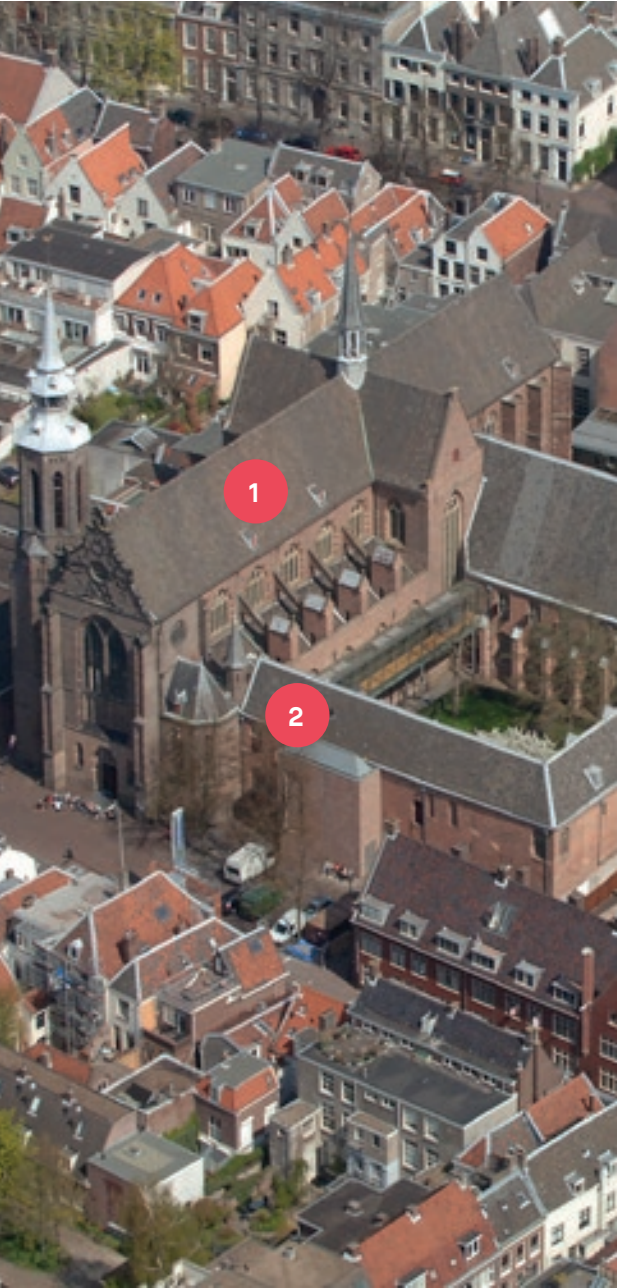
Toekomstige museum

- Collectiepresentatie.
- Onderzoekscentrum.
- Opslag voor onderwijsmateriaal collectiepresentatie.
- Klimaat-en techniekinstallaties blijven waar ze zijn.

1879 m²
(+754 m²
zolder)

Aandachtspunten

- Het gebouw heeft een hoge monumentale status (zie ook bouwhistorisch onderzoek).
- De (toegevoegde) loopbrug verbindt nu de kloostergangen op de eerste verdieping.
- In delen van de zolder en de kelder zijn de klimaat-en techniekinstallaties ondergebracht.

3: Voorplein

- Op dit moment
- De hoofdingang van het museum (beperkt zichtbaar).
 - De toegang tot de goederenlift (kunsttransport).
 - De ingang van de Catharinakathedraal.

240 m²

Toekomstige museum

- De hoofdingang van het museum (goed zichtbaar en makkelijk vindbaar).
- Potentieel plek voor het entreegebied, maar eigendom van de gemeente en om verschillende redenen waarschijnlijk ingewikkeld om te realiseren (nog los van het beperkte aantal m²).

4: Binnenplein

- Op dit moment
- Een buitenruimte die functioneert als doorloop naar het entreegebied/ ingang van het museum.
 - Het terras van het museumcafé.
 - Onder de grond loopt een onderdoorgang die het Grachtenpand verbindt met het kloostercomplex (260m²).
 - Bij goed weer wordt het plein voor evenementen gebruikt.

460 m²

Toekomstige museum

- Het is potentieel een interessante locatie voor het entreegebied, museumcafé en/of het auditorium (als verbinding tussen de collectiepresentatie en het tentoonstellingspaviljoen).
- Het is potentieel een interessante plek voor (een deel van) het tentoonstellingspaviljoen.

Aandachtspunten

- De grond is eigendom van de gemeente.
- Het mogelijke effect op de buurtbewoners met in het bijzonder bewoners van de Lange Nieuwstraat.
- Er is archeologisch onderzoek nodig wanneer er dieper gegraven wordt dan 0,45 meter.

Aandachtspunten

- De ondergrondse bebouwing bevindt zich 80 cm onder maaiveld.

5: Grachtenpand

Op dit moment

- Het museumcafé (begane grond).
- Het entreegebied (begane grond).
- Twee vergaderruimtes (begane grond).
- Een deel van de collectiepresentatie (1e verdieping).
- Een aantal kantoren, de bibliotheek en depots (2e verdieping).
- Het grootste deel van de kantoren (3e verdieping).
- Depots (kelder).
- Techniekrumtes (op het dak).

1.825 m²

Aandachtpunten

- Het Grachtenpand heeft een monumentale status.
- Wanneer kantoren, depots- of techniek-ruimte worden verplaatst moet hier een nieuwe locaties voor worden gevonden.
- Wanneer hier een tentoonstellings-paviljoen komt moet er goed nagedacht worden over kunsttransport (vrachtverkeer mag niet aan de Nieuwegracht komen).
- De kwaliteit van de ruimtes. Kunnen de ruimtes geschikt worden gemaakt voor tentoonstellingen?

6: Auditoriumgebouw en stratenmakershuisje

Op dit moment

- Het auditorium met foyer.
- Een vergaderruimte/ de personeelskantine.
- Depots.
- Techniekrumte.

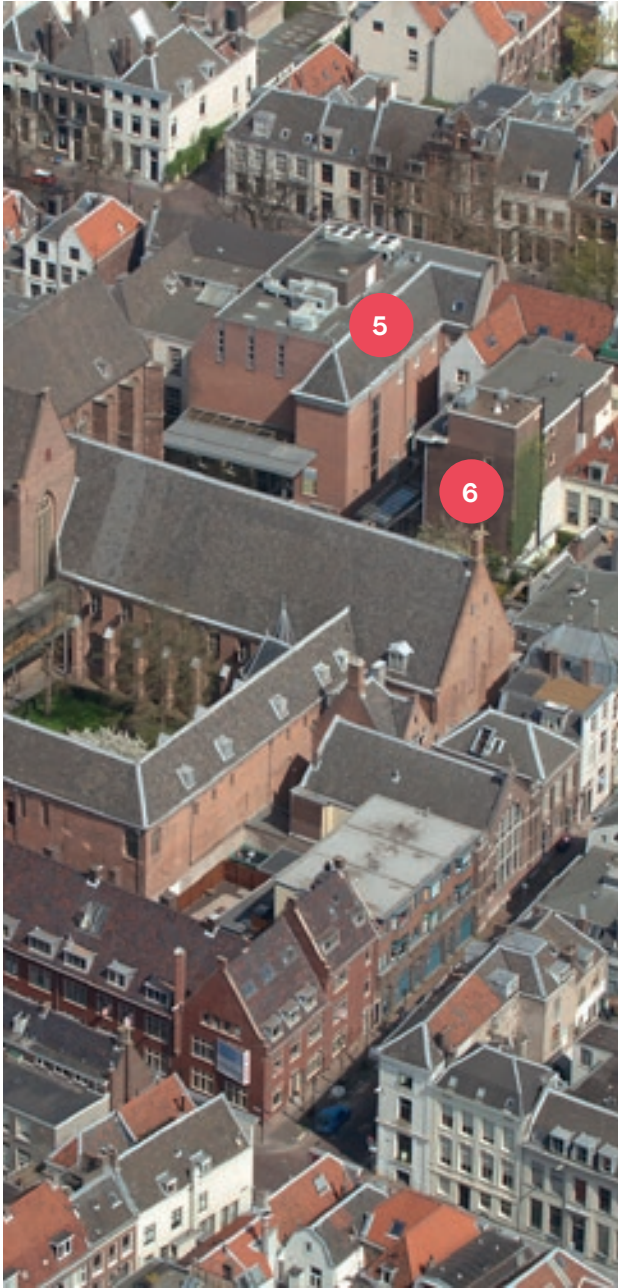
612+121
=733 m²

Aandachtspunten

- Het Stratenmakershuisje heeft mogelijk een monumentale status.
- Het auditorium en de foyer hebben de maximale capaciteit bereikt (110 personen).

Toekomstige museum

- Het gebouw/de ruimte is vrij in te vullen.
- Depots en techniekrumtes blijven bij voorkeur waar ze zijn. Afhankelijk van de financiële kaders kan overwogen worden om 300m2 van de depotruimtes buiten het museum onder te brengen en deze ruimte vrij te spelen voor publieksruimte.

7: Ingang Nieuwegracht

Op dit moment

- Een (extra) in-en uitgang van het museum voor bezoekers
- Er bevindt zich nog een extra ingang. Dit is de oude ingang van het Grachtenpand. Deze wordt niet meer gebruikt. De oude hal wordt momenteel gebruikt voor opslag.

Toekomstige museum

- Optioneel extra in-en uitgang voor bezoekers, maar de hoofdingang bevindt zich aan de Lange Nieuwstraat.

520 m²

8: Ingang + pand Zuilenstraat

Op dit moment

- De dienstingang.
- De meldkamer en kantine medewerkers.
- Het atelier.
- Depots.
- De werkplaats en technische ruimtes.
- Het afleverpunt voor alle materialen en goederen (m.u.v. kunst en horeca).

Toekomstige museum

De functionaliteiten blijven hier bij voorkeur behouden.

480 m²

9: Pandhof

Op dit moment

- Een tuin met zicht op het kloostergebouw.
- De doorloop naar het entreegebied.
- De locatie voor jaarlijkse zomerconcerten.
- De loopbrug tussen de oost- en westvleugel van het kloostergebouw (op de eerste verdieping).
- Het wordt door velen gezien als het mooiste stukje buitengebied van het museum.

Toekomstige museum

- Potentieel interessante plek voor entreegebied, museumcafé, evenementruimte of tentoonstellingspaviljoen.
- Potentieel interessant als museumtuin/ museumplein met een connectie met het kloostercomplex.

Aandachtpunten

- Vrachtverkeer mag niet op de Nieuwegracht komen.
- De hoofdingang is gevestigd aan de Lange Nieuwstraat.

Aandachtspunten

- Levering van kunst en horeca kan niet via deze ingang i.v.m. nauwe ruimtes en doorgangen.
- De monumentale status van (delen van) het pand is onbekend.

Aandachtpunten

- Midden in de tuin staat een beeld van Max Bill (eigendom gemeente, 1% regeling).
- Er is archeologisch onderzoek nodig wanneer er dieper gegraven wordt dan 0,45 meter.

